

Mesojede rastline – lepotice in zveri

Peter Skoberne

Med rastlinami vzbujajo posebno pozornost predvsem orhideje, kakteje in – mesojede rastline. Kljub temu v slovenščini do sedaj ni bilo monografije, ki bi to zanimivo skupino celovito predstavila. Tega izziva se je lotil biolog, učitelj in laborant v laboratoriju za biotehnologijo Biotehniškega izobraževalnega centra Ljubljana Jure Slatner. Upravičeno, saj že več kot trideset let spoznava mesojedke:

s spremljanjem literature, v naravi, z gojenjem in s fotografiranjem.

V uvodnih poglavjih je avtor predstavil mesojede rastline, kako jih opredelimo, kakšne so njihove značilnosti ter na kakšne načine lovijo plen. Strnjena predstavitev je vse prej kot suhoparna in nas na prijeten in poučen način uvede v svet teh zanimivih rastlin.

Sledi poglavje o gojenju mesojedk. Velika prednost tega dela je, da nasveti izhajajo iz avtorjevih praktičnih izkušenj, zato so praktični, preprosti in polni drobnih namigov, kar močno poveča uporabnost knjige. Kdor bo pazljivo sledil nasvetom, si bo lahko prihranil marsikakšno bridko razočaranje pri gojenju.

Večji del knjige zavzemajo opisi rodov mesojedih rastlin z vsega sveta. Pri vsaki vrsti je praviloma poleg osnovnega opisa navedena tudi geografska razširjenost, poudarjene so posebnosti rastline kakor tudi posebnosti, ki jih je treba

Mastnica 'Deep Purple' je kultivar, ki ga je Jure Slatner vzgojil v prejšnjem tisočletju. Ima poleti škrlatno obarvane liste. Izbaja iz edinstvene naravne populacije alpske mastnice (Pinguicula alpina). Foto: Jure Slatner.

upoštevati pri gojenju. Vsak opis dopolnjujejo avtorjeve izvirne fotografije. So razred zase, tako po estetski kot tudi vsebinski strani. Avtor je natančno vedel, katera podrobnost mora biti ponazorjena in vidna na posnetku. Fotografije izstopajo po izjemni kakovosti in mojstrskem obvladovanju globinske ostrine, ki jo je mogoče doseči z izpiljenimi načini makro- in mikroskopske tehnike fotografiranja in digitalne obdelave.

Knjigo odlikujejo torej celovito zaobseženi pregled mesojedk na svetu, odlične fotografije

in kakovostno besedilo. Čeprav je besedilo strokovno zelo korektno, je hkrati napisano v zanimivem in berljivem slogu. K temu so pripomogle tudi avtorjeve pedagoške izkušnje. Posebna odlika knjige je, da gre za izvirno pregledno delo. Čeprav je veliko podatkov povzetih iz literature, jih avtor ni slepo navajal, ampak preverjal v luči svojih zelo bogatih izkušenj, zato je besedilo prežeto z njegovim temeljitim, globokim in hkrati širokim poznavanjem mesojedk. Pri posameznih vrstah je med besedilom skritih veliko drobnih zanimivih, celo osupljivih podrobnosti. To so zanimivosti, ki vzbujajo radovednost in spoštovanje do teh nenavadnih rastlin. Mimogrede spoznamo tudi mnoge znane osebnosti, po katerih so posamezne rastline dobile ime.

Del lista (dolžina na fotografiji je okoli 0,5 centimetra) kapske rosike (Drosera capensis) iz Južne Afrike. Dobro so vidne pecljate in sedeče žleze, ki izločajo lepljive in prebavne sokove. Rosika sodi v tisto skupino mesojedih rastlin, ki jih je najlažje gojiti, osnovni zahtevi sta največja mogoča osvetljenost in deževnica, ki je ne sme nikoli zmanjkati.

Foto: Jure Slatner.

Avtor pri fotografiranju.

Foto: Nuša Slatner.

ter na določila *Konvencije o mednarodni trgovini z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, CITES)*, ki omejuje trgovanje z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami iz narave.

Lično oblikovano knjigo priročnega formata je izdala *Založba Narava* iz Kranja in je primerna za širok krog bralcev. Zanimala bo tiste, ki bodo hoteli na enem mestu dobiti pregledno informacijo o mesojedih rastlinah sveta, radovedne, ki jih zanima, kako rastline lovijo svoj plen, pa tudi tiste, ki se spopadajo z izzivi gojenja ali fotografiranja rastlin. Več podatkov pa je na voljo na avtorjevi redno vzdrževani spletni strani *Mesojede rastline*.

Takšne knjige torej na slovenskem trgu še ni bilo in se lahko brez težav meri z monografijami o mesojedih rastlinah v tujini.

Natančneje so predstavljene mesojede rastline, ki rastejo v Sloveniji, ne manjkajo opozorila glede ravnanja, kadar gre za zavarovane vrste. Avtor posebej opozarja na nevarnost širjenja tujerodnih (zlasti invazivnih) vrst z gojenjem